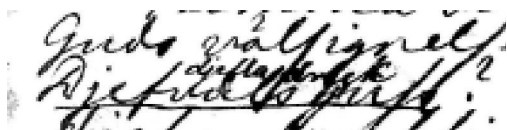

PREDIKAN [början och slutet saknas]

<sida1> [När en ogudak]tig Menniska tror, att det är Gud som styr hennes öden: så bedrager hon sig storligen: först och främst står icke en ogudaktig menniska under Guds andas ledning: Hon låter icke styra sig af Guds anda till det som godt är, utan det är den onda andan eller Djefvulen som styr hennes öden, och leder henne till det som ondt och skadligt är. Huru kan en tjuf och hora inbilla sig, att det är Gud som hjälper henne i hennes nöd; Nej det är icke Gud utan djefvulen, som hjälper tjufven och horan; och om tjufven kommer uti Någon nöd för sitt tjufveri, så ber han <sida2> Gud hjälpa sig ur den nöden: han ber Gud beva[ra] sig, att han icke blir Uptäckt, att han icke blir fast tagen: Han ber gud bevara sig för Skampålen: Ja! han kan till och med lofva en Rdr åt kyrkan, om Gud bevarar honom på hans tjufresa, så att han icke blir Uptäckt. Men om det ändå går olyckligt för honom, så hotar han att hämnas alla dem, som angifva honom, eller vittna mot honom. Är det nu Gud som hjälper tjufven uti hans nöd, att han icke blir fasttagen och piskad? Om det är någon Gud som hjälper honom i hans tjufnad, så måtte det vist vara denna ver[I]denes Gud, på hvilken alla tjufvar hoppas. <sida3> Och hvad är det för en Gud som hjälper horan uti hennes hordoms lusta? Hon ber Gud, att hon icke måtte blifva hafvande af sin hordoms säng: och om Gud icke hörer hennes böner: så försöker hon åtminstone att dölja sitt hafvande tillstånd i det längsta; hon ber Gud, att hon måtte blifva sitt foster qvitt: men om Gud icke hörer hennes böner så hotar hon, att anklaga alla, som kalla henne för hora. Kommer hon sedan i fattigdom och Elände för sitt horeri, så skyller [hon] allt sammans på Gud och säger: Ja Gud har icke gjort alla menniskor rika; det är Gud som rå för min fattigdom: Han har styrt mina öden så, att jag <sida4> skulle bli fattig. Fyllhynden har också en stadig Tro på Guds försyn. Han ber Gud i sin brennvins nöd att han måtte få släcka brennvins törsten: med tårar i ögonom ber han krögaren förbarma sig öfver honom och om krögaren icke alltid har lust att hjälpa honom: så kan han till och med falla på knä för krögaren, och be honom för all del förbarma sig öfver honom. Huru kan då brennvins Guden vara så obarmhärtig att han icke skulle förbarma sig öfver den stackars fyllhunden, och släcka hans brennvins törst. Men hvad händer? När fyllhunden blir utfattig genom sitt fylleri: så säger han: Ja! Gud har icke gjort alla menniskor <sida5> rika: det var mitt öde, att jag skulle blifva fattig. Gud har styrt mina öden så, att jag skulle råka i fattigdom. Det är således Gud, som rå för tjufvens, horans, fyllhundens och den lates fattigdom och Elände. Men krögarn: han måtte väl stå under Guds försyn, och Guds andas ledning. Det måtte vist vara den Hel. anda, som leder honom, när han förbarmar sig öfver den fattiga Fyllhunden, och släcker hans brånad med en tår af lifsens vatten. Utan tvifvel hafva alla krögare och fyllhundar en stadig Tro på Gud. Krögaren kan omöjligen föreställa sig, att det är Djefvulen, som styr hans öden, när han blir rik på fattiga fyllhundars <sida6> bekostnad. Krögaren kan med godt Samvete träda opp i Herrans hus och säga: Jag tackar dig Gud, att jag icke är som Andra menniskor, Röfvare, orättfärdige, horkarlar. Jag gifver Tionde af allt hvad jag eger. Jag har ärligt förtjent hvarenda styfver, som jag eger: Jag har icke skinnat eller bedragit någon menniska. Men om tjufven, fyllhunden och horan icke kunna tro, att det är Djefvulen, som styr deras öden så, att de blifva utfattige och tiggare: så lärer krögaren ännu mindre kunna tro, att det är Djefvulen, som styr hans

öden så, att han blir rik på den fattiges bekostnad. Ännu mindre lärer krögaren <sida7> kunna få den öfvertygelsen, att Djefvulen kan bevara den naturliga människan för synd. Men det är likväl vist och sant att Djefvulen kan bevara den Naturliga människan för grofva laster och brott. Heders djefvulen och Egenrättfärdighets djefvulen har bevarat många från stöld och tjufveri. Densamma heders djefvulen och egenrättfärdighets djefvulen har bevarat många dygdiga horor för hordoms brott: den har ock bevarat nyktra fyllhundar från att suppa sig fulla. Men ehuru Heders djefvulen och Egenrättfärdighets djefvulen bevarar dygdiga horor och nyktra fyllhundar för grofva laster och brott, kan den dock icke bevara <sida8> ärliga tjufvar från krögeri, emedan krögar yrket anses för lofligt, om det icke just är så hederligt. emellertid hafva alla krögare och fyllhundar en stadig Tro och fast förtröstan på Gud: Ty krögaren anser sig hafva gjort rätt, då han förbarmat sig öfver alla fattiga fyllhundar, åtminstone anser han sig vara utan skuld till fyllhundens iråkade fattigdom och Lekamliga förderf. Att fyllhundens hustru och barn få gråta och svälta för krögarens skull: det bryr krögaren sig icke om. Han tror sig icke komma i något ansvar för den saken. Som nu alla dygdiga horor, alla <sida9> ärliga tjufvar, alla nyktra fyllhundar och alla barmhärtiga krögare hoppas på Guds hjälp, och förtrösta på Herran, menande att det är Gud, som styr deras öden så, att den ena blir fattig och den andra blir rik: så skulle vi vilja taga bort ifrån den [dem] den falska trösten, och visa dem, att det är denna verldenes Gud, som styr deras öden, och gifver dem en falsk tröst. Gud har visserligen uti Skapelsen gifvit hvarje människa lifvet, och ett vist mått af kropp och Själs krafter: och i så måtto är det visserligen Gud, som Uppehåller den naturliga människans lif. Men nu använder icke den Naturliga människan sinä kropp[s] och Själs <sida10> krafter rätt till Guds ära och Nästans bästa; utan hon använder dem till Guds försmädelse, till sitt eget förderf och sin nästas skada. Större delen af människorna förkorta sitt lif, den ena genom dryckenskap, den andra genom otuckt, den tredje genom Verldsbekymmer och en onödig omsorg, den fjerde genom högfärd och lättja, den femte genom skryt och gerighet. Gerigheten förleder mången att arbeta öfver förmågan, han ger ver[l]dstrålen hvarken dag eller nattro. En annan åter arbetar på skryt, och förderfvar sin hälsa i ungdomen. Likväl tro alla, att det <sida11> är Gud, som styr deras öden, ehuru de styras och regeras af Djefvulen uti alla sina företag. Vi tro deremot, att ingen Annan kan räkna på Guds Nädiga bistånd och hjälp, än den, som står omedelbarligen under Guds andas ledning. Men huru mången är det nu, som låter leda sig af Guds anda? Herren klagar redan före syndaflo den: Menniskorna vilja icke låta min anda straffa sig, ty de äro kött. D.s.s. de äro köttsligt sinnade: det är Djefvulen, som grasserar i köttet, och derföre vilja icke köttsligt sinnade menniskor låta straffa sig af Guds anda. <sida12> Frälsaren säger, att den Hel. Anda skall straffa verlden för synd: men så snart den Hel. Anda börjar straffa verlden för synd: så spotta alla djeflar emot. Gerighets djefvulen reser sig genast på två ben och säger: vill du missunna mig den lilla förtjensten med brennvins handeln? Hordoms djefvulen spelar under täcket och säger: det angår Er icke huru jag lefver, jag skall sjelf svara för mina gerningar; brennvins djefvulen spottar i sin brånad och säger: skall du komma och kalla Guds välsignelse för Djefvuls piss [<djefladryck> ersatts — av vem? — med djefladryck]?

Heders djefvulen blir röd som en Tupp i syna: och < sida13 > säger: Jag har lefvat ilag med hederligt folk; jag är icke van, att höra på hundskall hvarken i kyrkan eller på krogen. Är jag tjuf och hora, så är du ännu värre. är jag en krögare och fyllhund: så angår det icke Er. Egenrättfärdighets djefvulen reser sig på två ben och säger: jag har lefvat dygdigt och ärligt, och hoppas att Gud skall icke lemna en sådan belackare ostraffad, som understår sig, att fördöma hederligt folk. Det andeliga hatet eller Vredes djefvulen reser sig som en Björn ur idet och säger: Jag vill hafva Samvets frid: jag tål icke att någon kommer och fördömer mig till Helvetet. Alltså måste den Hel. Anda gå bort be < sida14 > dröfvad, emedan alla djeflar stå den Hel. ande emot. Till och med döda Tron, som annars låssar vara en christen, blir förargad öfver den Hel. andes bestraffningar, och säger: Jag tror på Guds son; Jag vill icke komma under lagen: Jag vill icke hafva någonting att skaffa med sådane, som predika Lagen, och fördöma hederligt folk, ty de äro kärlekslöse och andeligen högfärdige. så talar den, som har en död Tro i peruken: han är en nådatjuf, och vill såsom sådan icke stöta sig med verlden: han vill vara en ödmjuk christen och en beskedlig christen, han vill icke höra verldens hat och fiendskap. Han vill hafva frid med verlden och Gud, ehuru det heter i Guds ord, att < sida15 > den som Verldens vän vill vara, han blifver Guds ovän; och köttsligt sinne är en fiendskap emot Gud. Det är just detta köttsliga sinne, som gör den Naturliga menniskan Uprorisk emot sin skapare; Men denna fiendskap blir då först Uppenbar, när den Naturliga menniskan kommer i beröring med christendomen: Då öppnar ormens säd sitt stora gap emot qvinnones säd: huggormars afföda börjar hväsa: Orma ettret fräser i alla deras ådror, de spruta etter och galla på qvinnones säd. Det andeliga hatet < sida16 > Uppenbarar sig först som ett gäckeri; de otrogna göra Narr af den sanna christendomen och skratta åt sin egen ofärd. Dernäst kommer blodtörsten fram: den otrogna hopen vill läska sin törstiga strupe med de christnas blod; så har det gått i alla tider, och på alla rum, hvarest den sanna och salig görande Tron Uppenbarat sig i verlden: Men den som har en död Tro, han blir alldrig hatad eller förföljd af verlden: han blir till och med ansedd för en christen af verlds hopen: ty han oroar ingens samvete, han låter alla fara i frid < sida17 > till Helvetet. — Huru mycken hjälp kan nu den naturliga menniskan vänta sig af Herran, då hon hvarken fruktar eller älskar Honom? Hon tror visserligen, att det är Gud som styr hennes öden. Men det är Djefvulen som bestämmer hennes öden ända till dess hon blir Upväckt af Synda sömnen: då först kommer hon under Guds Andas ledning; och då kan hon vänta sig hjälp af Herranom uti sin andeliga och Lekamliga nöd: Ty den som står under Guds andas ledning, Hon låter Guds Anda straffa sig: < sida18 > Hon tar emot Herrans tuktan med undergifvenhet: Han kastar sig icke heller oförväget i faran: Han far icke åstad som en blind bock i ogjort väder, dit Djefvulen drifver honom. Det kunde man se på David, när han flydde undan sin Son Absalom: Han kände den förderfvade Mennisko Naturen,

PREDIKAN [början och slutet saknas]

och de medel, som skulle verka kraftigast på mennisko hjertat. När han skar fliken af Sauls kjortel, så förut såg han, att Saul skulle blifva slagen af Davids Ädelmod. <sidan 19> och då han icke hämnades på sin vanmäktigaste fiende som kallade David för blodhund så viste han att detta Ädelmod skulle verka mera på undersotarens öfvertygelse, än A[b]saloms falska löften. Men då David icke stod under Guds Andas ledning: då var han lika ussel och svag som Andra Menniskor. Då begik han sådane dumheter, som han fick bittert ångra: såsom till Exempel, då han gick till Bathseba, då han lät räkna folket. Och för dessa dumheter kom han uti Andelig nöd. Men detta bevisar just att David lät Herrans Anda straffa sig. <sidan 20> Han fick Samvets kval när Profeten Nathan fördömde honom för Hans hordoms synd. Hade han varit lika köttsligt sinnad, som Herodes så hade [han] väl kastat Nathan i fängelse: och sagt: En sådander Läsar predikant skall komma och fördöma hederligt folk; Men Jag skall väl lära honom veta hut. När Johannes förebrådde Herodes för hans horeri Lät Herodes genast kasta honom i fängelse, ty Herodes tålte icke, att en sådander Läsar predikant skulle komma och fördöma hederligt folk. Och nu sen I, huruledes den naturliga menniskan har ett falskt förlitande på Guds nåd [slutet förkommit]

—
Original / FKHS Kollerska samlingen Nr 59 / Nationalarkivet Helsingfors /